

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA
DISCRIMINĂRII**
Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA NR. 300
din 15.08.2007

Dosar nr: 245/2007

Petiția nr: 5168 din data de 16.05.2007

Petent: Institutul pentru Politici Publice

Obiect: conținutul discriminatoriu al forumurilor ziarelor „Adevărul” și „Cotidianul”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele și domiciliul petentului

1. Institutul pentru Politici Publice, str. Sfinții Voievozi, nr. 55, sector 1, București

I.2. Denumire și sediu reclamat

2. Ziarul Adevărul, Șos. Fabrica de Glucoză, nr. 21, sector 2, București
Ziarul Cotidianul, str. Reînvierii, nr. 3, sector 2, București

II. Citarea părților

Procedura de citare a părților a fost îndeplinită la data de 07.08.2007, la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, potrivit prevederilor art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată. Petentul și reprezentantul ziarului Adevărul s-au prezentat la audiere, reprezentantul ziarului Cotidianul nu a fost prezent.

III. Obiectul sesizării și susținerile părților

Potentul arată că ziarul Adevărul a permis cititorilor săi să posteze reacții jignitoare la adresa etniei române pe site-ul său www.adevarul.ro, la articolul „Scandalul Stradivarius amuțește în sol major”, publicat de către Nicoleta Zaharia, la data de 10 martie 2007 și disponibil pe <http://www.adevarul.ro/articole/scandalul->

stradivarius- amuteste-in-sol-major/305553. Comentariile următoare sunt reproduse astfel cum au fost publicate:

„1. Țiganul tot *** rămâne**

de Bibicu în data de 2007-03-11 22:35:39

*Madalin Voicu, doreste a fi liderul politic al tiganilor romani. Cu un tupeu specific rasei sale, Madalin este un ***** de catifea. Crescut in puf, acest i***** de ***** incearca sa faca loby unei etnii macinata ioninterior de chiar liderii sai corupti. t***** ca Iulian, "imparatul romilor" sau alti ca el, dup ace au furat pe rupte din magazinele Occidentului, au devenit prosperi oameni de afaceri. Stai in banca ta tigate, ca altfel vei primi bicele cuvenite!*

2. Tiganii sunt gunoi

de aruncator in flacari. in data de 2007-03-10 8:56:53

Iar acest reprezentant de seama al tiganimii nu face exceptie dimpotriva. Este un "demn" reprezentant al acestei rase mizerabile

3. Tupeu tziganesc

De Tupeu in data de 2007-03-10 22:50:55

Mare tupeu pe madalin. A santajat oarece guvernantzi pentru a schimba numele unui parc si a-l da numele "voicu". A santajat si cu vioara pentru a-si perpetua numele. De cand un chirias impune proprietarului, statul roman in cazul de fata, ce sa faca in viitor cu proprietatea sa. Madalinul (ca totzi cei din rasa sa) are tupeul de a se pune pe picior de egalitate cu statul roman. Si sa vedem cu-l o vinde (moca pretz) iorgulescu, ca tot e moda privatizarilor."

Referitor la ziarul Cotidianul, petentul arată că acesta a permis publicarea pe site a unor comentarii jignitoare la adresa etniei romilor, ca urmare a publicării articolului „E-vanghelizarea” semnat Corina Dragotescu, în data de 2 martie 2007. Comentariile următoare sunt reproduse astfel cum au fost publicate pe site-ul <http://www.cotidianul.ro/index.php?id=9567&art=25308&diraut=367&cHash=7d5004be85>:

“1. congolezu-(02-03-2007 21:06)

Apropo, daca e sa luam si ultima chestiune cu minoritatea moldovenilor in considerare, avem:

- 2mil unguri;
 - 5 mil tigani(tigani nu rromi, ca aia fura si inseala, dupa cum spunea o tiganca in Dilema Veche);
 - 10 mil moldoveni;
 - alte nationalitati macar 1 mil;
 - evrei 1 mil;
 - romani care au unul din parinti de alta nationalitate, cati vreti voi;
- Intrebare:*

Cati romani verzi mai raman?

Nu tine de etnie nici jegul, nici furtul, nici inselaciunea. Tine de oameni. La tigani, remarcam acest lucru pentru ca sunt diferiti. Imaginati-va cum ar fi daca 10% din negrii din Romania ar face aceste lucruri cat de repede ar fi toti alungati din tara.

2. inima_rea --(02-03-200712:31)

Ceausescu si-a inchipuït ca romanii ii vor civiliza pe tigani. S-a intimplat invers. Lenea, viclenia si inclinatia nativa spre furtisag au invins frica romanului de "organe" ori de Dumnezeu.

Asa ca, daca vorbim despre tigani, nu trebuie sa-i nedreptatim. Cei care dau "specificul" lumii noastre romanesti nu sint tiganii ci romanii tiganiti. Culmea este ca nu prin amestecul raselor s-a ajuns aici, ci pur si simplu prin convietuire. N-au reusit nemtii, ungurii, turcii si tatarii ce au reusit tiganii. Cu toate acestea, n-am avut decit un domnitor tigan, in toata istoria - faimosul Razvan-Voda. Apropo, cam citi Razvani credeti ca avem, acum, printre romani? Nu-i asa ca este un nume perfect romanesc?

Cel mai interesant lucru este acela ca tiganii s-au ferit de asimilare cu o dibacie intuitiva demna de tot respectul. Unul dintre procedee consta din onomastica lor, care noua ni se pare caraghioasa - Omida, Opelul - dar care pe e ii individualizeaza spre a se putea recunoaste intre ei. In plus, ca o adevarata forta subversiva, toti tiganii lumii interlope au nume conspirative.

Insa marea lor calitate este aceea ca nu-si ascund filzofia de viata sub formalism civic. Cresc invatind sa cerseasca ori sa ciordeasca, sa-i pacaleasca pe romani, sa dea muie la toata lumea, ca sa le fie lor bine.

3. albinutza-(02-03-2007 11:08)

iata inca un motiv pentru care sunt fan basescu: el este ROMAN, nu ungur si nu tigan. si romanii este a romanilor. celor carora nu le place , sa se intoarca la origini, de unde au venit.

4. Y9A-(02-03-2007 10:36)

In Rromania, nu putem vorbi de o minoritate roma discriminata ci de o populatie nerroma discriminata: eu platesc curentul, apa consumata, stau la bloc, nu in palat, imi platesc spitalizarea daca nu am asigurare, circul cu tramvaiul sau autobuzul, nu cu Mercedesul la luat ajutoare de la primarie, daca e de stat la rand undeva, stau, nu ma bag in fata, daca trece haita de concetateni pe trotuar, cobor pe sosea, am incercat sa nu o fac si m-am ciocnit frontal cu ei, cu urarile de rigoare, etc..."

Prin adresele nr. 5437/24.04.2007 și 5438/24.04.2007, Colegiul director al CNCD a solicitat puncte de vedere ziarelor Adevărul și Cotidianul. Ziarul Adevărul nu a răspuns solicitării Colegiului, însă ziarul Adevărul a răspuns precizând următoarele:

- Textele reproduce sunt ale cititorilor publicației și reprezintă opiniile acestora mai mult sau mai puțin în legătură cu conținutul materialului publicat. Răspunderea pentru afirmațiile făcute în cuprinsul acestor comentarii aparține persoanelor care le-au redactat și postat în această rubrică, fără a avea legătură cu societatea care este editor al publicației.
- Toate textele postate în partea de "comentarii" sunt doar niște opinii întrucât acestea nu produc efecte în sensul art 2 din OG 137/2000 care definește noțiunea de "discriminare". Aceste păreri personale sunt doar manifestarea dreptului la liberă exprimare.
- Tehnic nu este posibil a se bloca orice astfel de mesaj și nu pot fi identificate potențiale personae sau grupuri decât după ce acestea au postat mesaje cu conținut rasist, xenofob sau antisemit.

La audirei, reprezentanta ziarului Adevărul a făcut dovada faptului că conducerea ziarului a luat măsuri pentru stoparea sau diminuarea postării mesajelor discriminatorii sau rasiste pe site-ul ziarului. Astfel a fost prezentată o listă de cuvinte folosite ca filter pentru a nu permite postarea mesajelor care conțin aceste cuvinte. Printre acestea se numără: ciorilor, bozgor, țigani, boozgoor, jidan, JIDAN IMPUTIT, CIOARA, tzigani, tzigani etc.

Prin adresa nr. 1124/9 august 2007, înregistrată la CNCD cu nr. 8158/9.08.2007, Institutul pentru Politici Publice a apreciat exemplul de bună practică furnizat de ziarul Adevărul, prin disponibilitatea de a exercita un control strict, prin moderare, asupra remarcilor discriminatorii prezente pe forumul său.

IV. Motivele de fapt și de drept

În drept, Declarația Universală a Drepturilor Omului în articolul 7 prevede că: „*Toți oamenii sunt egali în fața legii fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încalcă prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare*”.

Articolul 2 prevede că: „*Fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în (...).Declarație, fără nici o deosebire, în special de... rasă, de culoare, (...) de origine națională sau socială (...) sau decurgând din orice altă situație*”.

În același sens, **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice**, ratificat de România la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr.212, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr.146 din 20 noiembrie 1974, prevede în **articolul 20 alin. 2** că: „**Orice îndemn la ură națională, rasială (...) care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență este interzis prin lege.**”

Articolul 26 prevede ca: "Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la ocrotire egală din partea legii. În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, (...) origine națională sau socială (...) sau întemeiată pe orice altă împrejurare".

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, ratificată de România prin Decretul nr.345 din 14 iulie 1970, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr.92 din 28 iulie 1970, prevede în **articolul 2** „Statele părți condamnă discriminarea rasială și se angajează să urmeze, prin toate mijloacele potrivite și fără întârziere, o politică menită să elimine orice formă de discriminare rasială, să favorizeze înțelegerea între toate rasele și în acest scop:(...)b) fiecare stat parte se angajează să nu încurajeze, să nu apere și să nu sprijine discriminarea rasială practică de vreo persoană sau organizație, oricare ar fi ea;

Articolul 4 din Convenție prevede că „Statele părți **condamnă orice propagandă și orice organizații care se inspiră din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase sau unui grup de persoane de o anumită culoare sau de o anumită origine etnică**, sau care pretind să justifice sau să încurajeze orice formă de ură și de discriminare rasială și se angajează să adopte de îndată măsuri pozitive menite să elimine orice incitare la o astfel de discriminare sau orice acte de discriminare (...)”

Constituția României prevede în **Articolul 30 alin.7** că: „Sunt interzise de lege (...) îndemnul la ură națională, rasială, de clasă, religioasă, incitarea la discriminare, (...) la violență publică, (...)”

De asemenea, în **articolul 16** privind Egalitatea în Drepturi, la **alin.1**, Constituția României prevede că: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit **art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, „(...) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Potrivit **art. 2, alin. 2 din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare.”

Potrivit art. 2, alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele pe care la generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe (...)”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

În același sens, Curtea Constituțională a României, prin Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, a stabilit că „un tratament diferențiat nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice”. De asemenea, prin Decizia nr.135 din 5 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite.” (Decizia nr.20/2000, M.Of. nr.72/2000, DH 2000, p.44).

Potrivit art 15 din OG 137/2000, republicată, „ Constituie contravenție, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Pe de altă parte la analizarea petiției și a probelor din dosar trebuie avut în vedere art. 30 referitor la Libertatea de exprimare alin. (1) și (6) din Constituția

României republicată care prevede că "(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice** - ratificat de România la 9.XII.1974 - prevede în **art. 19 paragraful 3.** că "exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice". Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

În cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare" însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: "exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora."

Colegiul Director reține că dintre toate drepturile și libertățile garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de Protocoalele sale adiționale, **numai cu privire la libertatea de exprimare art.10 parag.1 dispune că exercitarea ei comportă îndatoriri și responsabilități.**

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reafirmă prin jurisprudența sa că "libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale. Sub rezerva paragrafului 2 al art.10, ea acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există, o societate democratică. (Hotărârea Curții Europene în cauza Oberschlick vs. Austria, para. 57).

Având în vedere toate motivele expuse mai sus, Colegiul Director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive prevăzute în definiția discriminării astfel cum este reglementată de articolul 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Colegiul director a reținut faptul că respectivele comentarii, care au natură discriminatorie, reprezintă opiniile persoanelor care le-au scris și postat, iar acestea trebuie să își asume răspunderea pentru ele, însă Colegiul consideră că propagarea acestor comentarii se face prin publicarea lor pe site-urile ziarelor, impactul potențial al mijlocului de comunicare fiind un element important. Trebuie de asemenea, avut în vedere faptul că folosirea internetului nu mai reprezintă un mijloc de informare rar, ci dimpotrivă, unul răspândit, cu **efecte imediate și puternice** într-o măsură mai mare decât presa scrisă. De asemenea, ca și mijloacele audio-vizuale, internetul prezintă posibilitatea exprimării în imagini a unor înțelesuri pe care presa scrisă nu este capabilă să le răspândească.

Colegiul director a reținut și apreciat atitudinea reprezentanților ziarului Adevărul, care au depus diligențele necesare pentru a exercita un control strict în ceea ce privește aparițiile comentariilor discriminatorii pe site.

COLEGIUL DIRECTOR

Examinând conținutul petiției, conținutul actelor de la dosar și legislația în vigoare, reține că opiniile de pe forumuri au natură discriminatorie și aduc atingere demnității persoanelor aparținând comunității rome. Potrivit art. 30 din Constituția României "libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine". De asemenea, alin. 7 al aceluiași articol din legea fundamentală prevede faptul că sunt interzise prin lege îndemnul la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă și incitarea la discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (4) și alin. (7) și art. 26 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu **unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. opiniile formulate și postate pe forumurile ziarelor Adevărul și Cotidianul au natură discriminatorie;
2. Colegiul director recomandă conducerii ziarului Cotidianul să depună diligențele necesare pentru a nu mai permite postarea unor asemenea comentarii
3. Colegiul director recomandă ziarului Adevărul continuarea eforturilor de diminuare / stopare a postării unor asemenea comentarii
4. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte, potrivit art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr.27/2002 privind soluționarea petițiilor, aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2002;

5. o copie a prezentei hotărâri se va comunica ziarelor Adevărul și Cotidianul

V. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța competentă și în termenul legal potrivit prevederilor art. 20, alin. 10 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, precum și prevederilor Legii nr.554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

COMȘA CORINA NICOLETA – Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA - Membru

VASILE ANA MONICA - Membru

Data redactării 5.10.2007